

ДОЗВІЛЬНА СИСТЕМА У ЗАПОБІГАННІ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

ROLE OF A WEAPON PERMIT SYSTEM IN THE PREVENTION OF CRIMINAL OFFENSES AGAINST LIFE AND HEALTH, WHICH ARE COMMITTED USING FIREARMS

Войцеховський Б.О., аспірант кафедри кримінально-правової політики
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Сьогодні в Україні має місце значна кількість правопорушень, які є об'єктами запобігання злочинності за участю дозвільної системи Національної поліції України. Ці правопорушення можна поділити на два види. Перший – порушення встановленого порядку обліку легальної зброї. Другий – порушення встановлених правил застосування зброї. При тому має місце суттєвий вплив фактору зловживання спиртними напоями та наркотичними речовинами щодо вчинення правопорушень зі зброєю.

Наявність великої кількості правопорушень, пов'язаних з легальною зброєю, та суттєвого впливу провокуючих щодо них факторів, робить нагальним завдання подальшого вдосконалення системи протидії в окресленій сфері.

Мета статті – вдосконалення системи запобігання кримінальним правопорушенням із застосуванням вогнепальної зброї.

Завдання статті – охарактеризувати діяльність дозвільної системи як суб'єкта запобіжної діяльності щодо кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я, вчинених із застосуванням вогнепальної зброї.

Запобігання злочинності являє собою соціальну політику держави, спрямовану на подолання криміногенно-небезпечних протиріч у суспільних відносинах, з метою їх позитивного вирішення і поступового витиснення (загальносоціальне запобігання), а також спеціальна випереджальна практика протидії формуванню і реалізації на різних стадіях злочинних проявів (спеціально-кримінологічне запобігання).

У сфері запобігання кримінальним правопорушенням проти життя та здоров'я, що вчиняються із застосуванням вогнепальної зброї, дозвільна система Національної поліції України є суб'єктом спеціально-кримінологічного запобігання.

Для дозвільної системи Національної поліції України як суб'єкта запобіжної діяльності місце кримінальних посягань проти життя та здоров'я із застосуванням вогнепальної зброї об'єктом запобігання злочинності є правопорушення цього виду та фактори, що їх детермінують.

Напрямами профілактичної діяльності дозвільної системи Національної поліції України щодо запобігання кримінальним правопорушенням проти життя та здоров'я із застосуванням вогнепальної зброї є: 1) регулювання доступу громадян до зброї; 2) контроль за умовами зберігання та використання зброї; 3) притягнення винних у порушенні правил зберігання та використання зброї до відповідальності.

Ключові слова: кримінальні правопорушення, вчинені з використанням вогнепальної зброї; насильницькі злочини; злочини проти життя та здоров'я; запобігання злочинності; вогнепальна зброя.

A significant number of offenses are committed in Ukraine, which is the object of crime prevention with the participation of the permit system of the National Police of Ukraine. These offenses can be divided into two types. The first is a violation of the established procedure for accounting for legal weapons. The second is a violation of the established rules for the use of weapons. At the same time, there is a significant influence of the factor of abuse of alcoholic beverages and narcotic substances on the commission of offenses with weapons.

The presence of a large number of offenses related to legal weapons and the significant influence of provoking factors about them makes the task of further improving the countermeasures system in the defined area an urgent task.

The purpose of the article is to improve the system of preventing criminal offenses involving the use of firearms.

The task of the article is to characterize the activity of the permit system as a subject of preventive activity regarding criminal offenses against life and health committed with the use of firearms.

Crime prevention is a social policy of the state aimed at overcoming criminogenically dangerous contradictions in social relations, with the aim of their positive resolution and gradual suppression (general social prevention), as well as a special anticipatory practice of countering the formation and implementation of criminal manifestations at various stages (special criminological prevention).

In the field of prevention of criminal offenses against life and health committed with the use of firearms, the permit system of the National Police of Ukraine is the subject of special criminological prevention.

For the permit system of the National Police of Ukraine as a subject of preventive activities regarding criminal offenses against life and health with the use of firearms, the object of crime prevention is offenses of this type and the factors that determine them.

The areas of preventive activity of the permit system of the National Police of Ukraine regarding the prevention of criminal offenses against life and health with the use of firearms are: 1) regulation of citizens' access to weapons; 2) control over the conditions of storage and use of weapons; 3) bringing to justice those guilty of violating the rules of storage and use of weapons.

Key words: criminal offenses committed with the use of firearms; violent crimes; crimes against life and health; crime prevention; firearm.

Вступ. Вогнепальна зброя є одним з найнебезпечніших атрибутів людської цивілізації, протиправне використання якого до цього часу не вдалося припинити жодній правоохоронній системі. Актуальною ця проблема залишається й для сучасної України. Так, за даними «Звіту по лінії дозвільної системи за 2020 р.» (далі «Звіт за 2020 р.») в 2020 р. в Україні було скоєно злочинів із використанням зареєстрованої зброї – 139. При цьому постраждало людей – 132, з них вбито – 49, поранено – 83.

Відповідно до вказаного, розробка ефективних запобіжних заходів щодо означеної сфери протиправної діяльності залишається нагальним завданням вітчизняних науковців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми протиправного використання зброї під час посягань проти

життя та здоров'я присвячено багато праць вітчизняних науковців.

Насильницьку злочинність, її стан, специфіку детермінації та заходів запобігання досліджували В. С. Батиргарєєва, М. Ю. Валуйська, Б. М. Головкін, І. М. Даньшин, В. М. Дрьомін, А. П. Закалюк, О. М. Костенко, В. В. Сташис, В. Я. Тацій, В. І. Шакун. Питання кримінально-правової протидії злочинам, що вчиняються зі зброєю, розглядали Ю.В. Баулін, В. В. Голіна, В. О. Навроцький, М. І. Хавронюк та інші вітчизняні науковці.

Б. М. Головкін визначив [1, с. 17], що в основі механізму насильницьких злочинів лежить мотивація до заподіяння фізичної і психічної шкоди іншим людям.

Є. В. Кізіменко встановив тенденцію до стійкого зростання кількості злочинів – незаконного поводження

зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами у період з 2013 р. по 2018 р. Ним також було зроблено висновок про високу латентність таких посягань: кількість вилученої зброї несумірна з кількістю зброї, що нелегально знаходиться у населення країни [2, с. 10–14]. Окремо дослідник окреслив основні фактори, що детермінують існування природної, штучної та суміжної латентності незаконного поводження зі зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами [3, с. 152–156].

Кримінологічні та організаційно-правові аспекти протидії злочинам, що вчиняються з використанням зброї досліджувалися у працях Л. М. Кулик [4]. За результатами цих узагальнень науковцем зроблено висновок: функціонування чинної системи запобігання залежить від урахування дії комплексу детермінант, серед яких впливовими є незаконний обіг зброї, корупція у державному апараті, лібералізація державної політики щодо обігу зброї [5, с. 180–185].

В. В. Бойко з'ясувала насиченість великих міст зброєю в якості фактору, що дезорганізує суспільство та істотно впливає на тяжку насильницьку злочинність проти життя та здоров'я особи [6, с. 134].

О. Г. Колб, Ю. О. Новосад дослідили детермінанти, що обумовлюють та сприяють вчиненню насильницьких злочинів [7].

Раніше нами було встановлено латентність [8] та кримінологічну характеристику [9] кримінальних правопорушень щодо життя та здоров'я, що вчиняються з використанням вогнепальної зброї.

Мета та завдання статті. Таким чином, фахівці вже мають суттєвий досвід дослідження кримінальних правопорушень вчинених з використанням вогнепальної зброї. Втім, система запобіжних заходів щодо озброєних посягань і далі потребує свого удосконалення з урахуванням криміногенної ситуації та новітніх напрацювань кримінологів.

Мета статті – вдосконалення системи запобігання кримінальним правопорушенням із застосуванням вогнепальної зброї.

Завдання статті – охарактеризувати діяльність дозвільної системи як суб'єкта запобіжної діяльності щодо кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я, вчинених із застосуванням вогнепальної зброї.

Матеріали та методи дослідження. Метод вивчення документів розуміється як засіб наукового пошуку з опрацюванням носіїв документальної інформації з метою встановлення нових даних щодо досліджуваних об'єктів. Така робота дозволяє характеризувати різні аспекти явищ та процесів, встановлювати фактичний матеріал і вирішувати наявні проблеми.

Метод дослідження документів нами було використано задля дослідження нормативних актів України. Зокрема – «Звіту по лінії дозвільної системи за 2020 р.», форма якого затверджена Інструкцією про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів» від 21.08.1998 р. [10] (далі – «Інструкція 622»).

Виклад основного матеріалу. Ми підтримуємо точку зору фахівців, які запобігання злочинності визначають як соціальну політику держави, спрямовану на подолання криміногенно небезпечних протиріч у суспільних відносинах, з метою їх позитивного вирішення і поступового витиснення (загальносоціальне запобігання), а також спеціальна випереджальна практика протидії формуванню і реалізації на різних стадіях злочинних проявів (спеціально-кримінологічне запобігання) [11].

Серед суб'єктів запобігання кримінальних правопорушень, що вчиняються з використанням вогнепальної зброї, особливе місце займає Національна поліція України (далі НПУ). Діяльність згаданого суб'єкта в окресленій сфері регулюється, зокрема, Інструкцією про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів [10]. Відповідно до п.1.3. згаданої Інструкції основними завданнями НПУ є запобігання порушенням порядку виготовлення, придбання, зберігання, обліку, охорони, перевезення та використання вогнепальної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 мм та швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду (далі – пневматична зброя) і холодної зброї (арбалети, луки з зусиллям натягу титиви більше ніж 20 кг, мисливські ножі тощо (далі – холодна зброя), пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії (далі – пристрої), та патронів до них, основних частин зброї бойових припасів до зброї і охолощеної зброї, вибухових матеріалів і речовин, попередження випадків їх втрати, крадіжок, використання не за призначенням та з протиправною метою.

Окреслена функціональність реалізується у діяльності дозвільної системи, яка організується через структурні підрозділи Національно поліції України (п. 1.2 згаданої Інструкції):

- уповноважені підрозділи із контролю за обігом зброї центрального органу управління поліцією;
- уповноважені підрозділи з контролю за обігом зброї та дозвільної системи головних управлінь НПУ в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях та м. Києві;
- територіальні (відокремлені) підрозділи поліції в районах, містах, районах у містах.

Діяльність дозвільної системи є доволі масштабною. Згідно інформації «Звіту за 2020 рік» обліковано власників мисливської вогнепальної зброї 705393. У них зброї 961321, у тому числі: гладкоствольної – 787426, нарізної – 160679, комбінованої – 5072, нагородної (короткоствольної воєнних зразків) – 8144. Власників пістолетів, револьверів для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії – 211920; них пістолетів, револьверів – 218611. Кількість громадян, прийнятих з питань дозвільної системи за звітний період становила 349407.

Щодо ефективності дозвільної системи як суб'єкта запобігання правопорушень з використанням легальної вогнепальної зброї можемо навести дані зі «Звіту за 2020». Тут зафіксовано кількість крадіжок, втрат зброї з об'єктів дозвільної системи – 0, вкрадено, втрачено одиниць зброї – 0. Надійшло скарг на неправомірні дії працівників дозвільної системи – 22, з них підтвердилося – 1, притягнуто працівників дозвільної системи до відповідальності – 48. Надійшло скарг громадян про необґрунтоване притягнення до адміністративної відповідальності – 1, з них підтвердилося – 1, за ними відмінено постанов – 1.

Об'єкт запобігання злочинності – це негативні явища і процес реальної дійсності матеріального і духовного характеру (або їх сукупність), різні за генезою, сферою, формами та інтенсивністю проявів, які, у взаємодії з властивостями особистості, призводять до виникнення кримінальної мотивації, наміру, прийняття рішення на вчинення злочину та його реалізацію [11].

З урахуванням вказаного для дозвільної системи НПУ як суб'єкта запобіжної діяльності щодо кримінальних

посягань проти життя та здоров'я із застосуванням вогнепальної зброї об'єктом запобігання злочинності є правопорушення цього виду та фактори, що їх детермінують.

Узагальнення даних «Звіту за 2020 р.» дає підстави виділити декілька видів правопорушень з використанням зброї, що є об'єктом запобіжної діяльності дозвільної системи НПУ.

Перший вид – порушення встановленого порядку обліку легальної зброї.

Так, за придбання, зберігання, передача іншим особам або продаж громадянами вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду без відповідного документа дозвільного характеру, виданого уповноваженим державним органом (стаття 190 Кодексу України про адміністративні правопорушення – далі КУАП) у 2020 р. було притягнуто до відповідальності 681 особу.

Громадян, що порушили встановлені строки реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду або правил взяття їх на облік в уповноваженому органі Міністерства внутрішніх справ України у разі зміни місця проживання (Стаття 192 КУАП) було виявлено 43938.

Ухилилися від реалізації вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів громадянами, у яких уповноваженим державним органом анульовано документ дозвільного характеру на їх зберігання і носіння (Стаття 193 КУАП) – 5 осіб.

Було встановлено 1 особу – працівника торговельного підприємства (організації), що здійснив продаж вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів підприємствам, установам, організаціям та громадянам, що не мають на це відповідного документа дозвільного характеру, виданого уповноваженим державним органом (Стаття 194 КУАП).

Другий вид правопорушень з використанням зброї, що є об'єктом запобіжної діяльності дозвільної системи НПУ – порушення встановлених правил її застосування. Так, за стрільбу з вогнепальної чи холодної металеві зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії або пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду в населених пунктах і в не відведених для цього місцях, а також у відведених місцях з порушенням встановленого порядку (стаття 174 КУАП) було притягнуто до відповідальності 381 особу.

1466 осіб порушили правила зберігання, носіння або перевезення нагородної, вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів громадянами, які мають відповідний документ дозвільного характеру, виданий уповноваженим державним органом на зберігання зазначеної зброї (стаття 191 КУАП).

158 осіб порушили правила зберігання або перевезення вогнепальної чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів працівниками підприємств, установ, організацій, відповідальними за їх охорону, а так само використання ними зазначеної зброї і бойових припасів не за призначенням (стаття 195 КУАП).

Із даних «Звіту за 2020 р.» можна констатувати впливовість «людського чинника» у механізмі протиправ-

ної поведінки осіб, які отримали дозволи на володіння зброєю. Так, було встановлено 5598 власників зброї, що зловживають спиртними напоями, вживають наркотичні речовини з немедициною метою, порушують громадський порядок тощо (у них анульовано дозволів на зберігання, носіння зброї – 5660).

Наявність великої кількості правопорушень, пов'язаних з легальною зброєю, та суттєвого впливу провокуючих щодо них факторів, робить нагальним завдання подальшого вдосконалення системи протидії в окресленій сфері.

Ми вбачаємо такі напрямки профілактичної діяльності дозвільної системи НПУ взагалі, і щодо запобігання кримінальним правопорушенням проти життя та здоров'я із застосуванням вогнепальної зброї.

1. Регулювання доступу громадян до зброї. Відповідно до «Інструкції 622» (п. 2.1) здійснюючи дозвільну систему, органи НПУ відповідно до законодавства України видають дозволи на придбання, зберігання та носіння вогнепальної мисливської зброї, холодної, охолощеної, пневматичної зброї, спеціальні пристрої – міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, підприємствам, установам, організаціям, суб'єктам господарювання, що здійснюють діяльність з виробництва, ремонту, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення, боєприпасами до неї, холодною та охолощеною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с; дозволи на придбання, зберігання, перевезення (через митний кордон України, територію України, транзит через територію України) й використання вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, холодної зброї, охолощеної зброї, пневматичної зброї, пристроїв та патронів до них; вибухових матеріалів і речовин; на відкриття та функціонування сховищ, складів і баз, де вони зберігаються, стрілецьких тирів і стрільбищ, мисливсько-спортивних стендів, а також підприємств і майстерень з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, піротехнічних майстерень, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, магазинів, у яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них (далі – об'єкти дозвільної системи); громадянам.

Видача дозволів громадянам на придбання, зберігання та носіння зброї здійснюється після проведеного з ними вивчення матеріальної частини зброї, правил поводження з нею, її застосування та використання, що здійснюється у пунктах вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування після здачі заліку та отримання довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування (п. 2.6. «Інструкції 622»).

Відповідно до цього згідно інформації «Звіту за 2020 рік» було видано дозволів, на придбання/ зберігання зброї (всіх видів) – 76220/77009. У тому числі: нарізної – 14999/13402; гладкоствольної – 45226/46943; холодної – 41/49; пневматичної – 4/3; пістолетів, револьверів для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії – 15210/16522. Вилучено ж з незаконного обігу зброї, всього – 1 790, у тому числі: автоматів – 58, карабінів, гвинтівок – 149, пістолетів, револьверів – 849, гладкоствольних рушниць, обрізів – 565, саморобної – 169. Вилучено з незаконного обігу боєприпасів (шт.) – 117475.

2. Контроль за умовами зберігання та використання зброї.

П. 3.1. Інструкції 622 встановлює, що об'єкти дозвільної системи обстежуються інспекторами дозвільної системи та дільничними офіцерами поліції шокварталу, а об'єкти, де зберігається велика кількість зброї (20 чи

більше одиниць), і базові склади вибухових матеріалів і речовин – щомісяця. При цьому обстеження складів з вибуховими матеріалами і речовинами проводиться за участю посадових осіб поліції охорони, вибухотехнічних підрозділів Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру Міністерства внутрішніх справ України та органів Державної служби з надзвичайних ситуацій (за згодою).

Згідно розділу 4 «Інструкції 622» органам поліції надано право: оглядати за участю адміністрації підприємств, установ, організацій приміщення, де знаходяться зброя, основні частини зброї, боєприпаси, вибухові матеріали, з метою перевірки додержання правил поведження з ними; оглядати зброю, пристрої та патрони до них, боєприпаси, що знаходяться у громадян, а також місця їх зберігання.

Контроль за зберіганням вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв, що належать громадянам, здійснюється органами поліції відповідно до законодавства. Перевірка порядку зберігання зброї громадянами проводиться дільничними офіцерами поліції не рідше одного разу на три роки. Про результати перевірки складається рапорт, який підшивається до особової справи власника зброї, пристрою. Вимоги працівників органів поліції щодо забезпечення схоронності вогнепальної зброї та бойових припасів до неї, а також пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв, патронів до них є обов'язковими для її власників. При оформленні завдання дільничному офіцеру поліції допускається його заповнення як на кожного власника окремо, так і на групу власників за списком (п. 7.7 «Інструкції 622»).

3. Притягнення винних у порушенні правил зберігання та використання зброї до відповідальності.

У справах про адміністративні правопорушення кваліфіковані за статтями 190–195⁵ КУАП протоколи про правопорушення мають право складати уповноважені на те посадові особи органів Національної поліції (стаття 255 згаданого нормативного акту).

За звітний період притягнуто до адміністративної відповідальності громадян за статтями 174, 190–195⁵ КУАП, всього – 48006 осіб. Було прийнято рішень про накладення штрафів – 20512. Накладено штрафів на суму – 1949871 грн. Вилучалось у громадян-власників мисливської вогнепальної зброї за порушення законодавства – 16633, повернуто власникам – 14014, конфісковано – 129, оплатно вилучено – 22.

Суттєвим чинником, що впливає на ефективність роботи дозвільної системи щодо запобігання злочинам, вчиненим із застосуванням вогнепальної зброї, є корупція. 1 березня 2021 року Голова Національної поліції України повідомив про масштабну корупцію в дозвільній системі та про більше двох тисяч випадків видачі дозволів на зброю з грубими порушеннями процедури та законодавства, використовуючи підроблені документи, в тому числі оформлення зброї без участі громадянина [12]. Так, можна говорити про те, що випадки видачі дозволів на зброю без участі громадянина, відповідно без проходження вивчення правил поведження зі зброєю, її застосування та використання, збільшує ризик вчинення злочинів проти життя та здоров'я особи з необережності. Підробка

документів при видачі дозволів на зброю, а саме медичних довідок (Форма 127/о) підвищує ризик отримання зброї особами з наявними медичними протипоказаннями до володіння зброєю, в тому числі отримання зброї особам які зловживають спиртними напоями, вживають наркотичні речовини та інші одурманюючі засоби, що може бути фактором вчинення ними злочинів з застосуванням вогнепальної зброї в стані сп'яніння. Корупція в дозвільній системі може сприяти оформленню зброї на підставних осіб з метою подальшого її використання в злочинній діяльності.

Одним з засобів запобігання корупції в дозвільній системі є запровадження «Єдиного реєстру зброї» (далі – «ЄРЗ»). Відповідно до пункту 1, розділу 2, Наказу № 2 Міністерства внутрішніх справ «Про затвердження Положення про функціональну підсистему «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ» від 10.01.2022 р. основними завданнями ЄРЗ є автоматизація ділових процесів користувачів ЄРЗ до рівня стандартів операційних процедур та автоматизованого робочого місця користувача, забезпечення формування, зберігання, спільного використання і верифікації користувачами інформації ЄРЗ [13].

Єдиний реєстр зброї передбачає також створення Електронних кабінетів. Цей ресурс забезпечує можливість отримати послугу, не виходячи з дому, без відвідування органу НПУ, шляхом подачі документів через «Єдине вікно громадянина» або у магазині з продажу зброї [14]. Автоматизація процесів отримання Дозволів на зброю повинна сприяти зниженню корупційних ризиків, що в свою чергу обумовить зниження ризиків застосування зареєстрованої вогнепальної зброї для вчинення злочинів.

Висновки. Враховуючи наведені дані є підстави стверджувати про декілька важливих обставин за окресленою проблематикою.

1. Спостерігається значна кількість правопорушень, які є об'єктами запобігання злочинності за участю дозвільної системи НПУ. Їх можна поділити на два види. Перший – порушення встановленого порядку обліку легальної зброї. Другий – порушення встановлених правил застосування зброї.

2. Має місце суттєвий вплив фактору зловживання спиртними напоями та наркотичними речовинами щодо вчинення правопорушень зі зброєю.

3. У сфері запобігання кримінальним правопорушенням проти життя та здоров'я, що вчиняються із застосуванням вогнепальної зброї, дозвільна система НПУ є суб'єктом спеціально-кримінологічного запобігання.

4. Дозвільна система НПУ є спеціалізованим суб'єктом запобігання злочинів життя та здоров'я, що вчиняються з використанням вогнепальної зброї.

5. Напрямами профілактичної діяльності дозвільної системи НПУ щодо запобігання кримінальним правопорушенням проти життя та здоров'я із застосуванням вогнепальної зброї є: 1) регулювання доступу громадян до зброї; 2) контроль за умовами зберігання та використання зброї; 3) притягнення винних у порушенні правил зберігання та використання зброї до відповідальності; 4) запобігання корупції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Головін Б.М. Види злочинності. *Журнал східноєвропейського права*. 2015. № 18. С. 14–21.
2. Кізіменко Є. В. Незаконне поведження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами: кримінологічна характеристика та запобігання (ст. 263 КК України) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук (д-ра філософії) : 12.00.08. Харків, 2019. 20 с.
3. Кізіменко Є. В. Латентність незаконного поведження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Вип. 1. Том 2. С. 152–156.
4. Кулик Л. М. Правові чинники незаконного обігу зброї в Україні. *Право і суспільство*. 2011. № 2. С. 180–185.
5. Кулик Л.М. Боротьба зі злочинами, що вчиняються з використанням зброї: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Запоріжжя, 2006. 251 с.
6. Бойко В.В. Кримінологічна характеристика та запобігання тяжкій насильницькій злочинності проти життя та здоров'я особи в особливо великих містах України: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.08 Харків, 2018. 296 с.

7. Колб О. Г., Новосад Ю. О. Щодо змісту деяких детермінант, що обумовлюють та сприяють вчиненню злочинів. *Kelm: Knowledge, Education, Law, Management*. 2017. № 4(20). С. 169–178.
8. Войцеховський Б.О. Латентність злочинів проти життя та здоров'я особи, що вчиняються із застосуванням вогнепальної зброї. *Теорія і практика правознавства*. 2020. Вип. 2 (18). С. doi: 10.21564/2225-6555.2020.18.214814
9. Войцеховський Б.О. Кримінологічна характеристика насильницьких злочинів, що вчиняються із застосуванням вогнепальної зброї. *Теорія і практика правознавства*. 2021. Вип. 2 (20). doi: 10.21564/10.21564/2225-6555.2021.2.243745
10. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боеприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21.08.1998 р. № 622 / Міністерство внутрішніх справ України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text> (дата звернення 01.07.2023 р.).
11. Голіна В.В. Запобігання злочинності (теорія і практика): навч. посіб. Х.: Нац. юрид. акад. України., 2011. 120 с. С. 16.
12. Ігор Клименко: Внутрішня безпека Нацполіції викрила корупційну схему видачі дозволів на зброю – дозвільна служба розформована. URL: <https://www.npu.gov.ua/news/zbroya/igor-klimenko-vnutrishnya-bezpeka-naczpoliciji-vikrila-korupczijnju-sxemu-vidachi-dozvoliv-na-zbroyu-dozvilna-sluzhba-rozformovana/> (дата звернення 01.07.2023 р.).
13. Про затвердження Положення про функціональну підсистему «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 10.01.2022 р. № 2 / Міністерство внутрішніх справ України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0090-22#Text> (дата звернення 01.07.2023 р.).
14. Єдиний реєстр зброї відсьогодні повноцінно працює, – очільник МВС Ігор Клименко. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/yedyniy-reiestr-zbroi-vidsohodni-povnotsinno-pratsiuie-ochilnyk-mvs-igor-klimenko> (дата звернення 01.07.2023 р.).